www.felsefeogretmeni.com

4. ÜNİTE: TOPLUMSAL KURUMLAR

Aynı özellikteki toplumsal değer ve olaylar bütününe denir.

Örn: Aile, Ekonomi, Din ,Siyaset

4.1. Aile Kurumu

www.felsefeogretmeni.com

Ailenin Yapısı ve İşlevleri: Aile: Toplumun temel yapı taşıdır.

AİLENİN TEMEL İŞLEVLERİ

www.felsefeogretmeni.com

1.Neslin devamı

2.Sosyalleşme

3.Maddi ve Manevi ihtiyaçları karşılama

www.felsefeogretmeni.com

AİLE TÜRLERİ

1)ANA ERKİL AİLE:

2)ATAERKİL AİLE:

3)GENİŞ AİLE:

4)ÇEKİRDEK AİLE:

1)ANA ERKİL AİLE:

www.felsefeogretmeni.com

- Avcı toplumlarda görülür.
- Kadın otoritesi ön plandadır.
- Miras kadından geçer.

www.felsefeogretmeni.com

2)ATAERKİL AİLE:

-Baba otoritesi ön plandadır.

-Asya da ve Arap ülkelerinde görülür.

www.felsefeogretmeni.com

3)GENİŞ AİLE:

-Anne, baba, çocuklar, büyükbaba, büyükanne …v.s

-Reis en yaşlı erkektir.

-Daha çok kırsal kesimlerde görülür.

www.felsefeogretmeni.com

4)ÇEKİRDEK AİLE:

-Anne baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşur.

-Reis yoktur.

-Modern ülkelerde görülür.

EVLİLİK VE TÜRLERİ

www.felsefeogretmeni.com

-İki bireyin yasalar önünde hayatlarını birleştirmesidir.

A-EŞ SAYISINA GÖRE:

1.Monogami (Tek eşlilik):

2.Poligami (Çok eşlilik):

a-Poliandri (Çok erkeklilik):

b-Polijini (Çok kadınlılık):

B-YAŞAM ALANINA GÖRE:

1.Patrilokal:

2.Matrilokal:

3.Neolokal :

C-EŞİN SEÇİLDİĞİ GRUBA GÖRE

1-Egzogami (Dıştan evlenme):

2-Endogami (İçten evlenme):

a-Poliandri (Çok erkeklilik):

b-Polijini (Çok kadınlılık):

A-EŞ SAYISINA GÖRE:

www.felsefeogretmeni.com

1.MONOGAMİ(Tek eşlilik)

www.felsefeogretmeni.com

2.POLİGAMİ (Çok eşlilik):

2 ayrılır.

www.felsefeogretmeni.com

a-POLİANDRİ:

Birden fazla erkekle evlenme.

Örn: Eskimolar

www.felsefeogretmeni.com

b-POLİJİNİ:

Birden fazla kadınla evlenme.

Örn: Araplar

www.felsefeogretmeni.com

B-YENİ EVLİLERİN OTURDUĞU YERE GÖRE:

1.Patrilokal:

Çiftin erkeğin ailesinin evinde oturması.

www.felsefeogretmeni.com

2.Matrilokal:

Çiftin kadının ailesinin evinde oturması.(İç güveyi)

3. Neolokal : Çiftin ayrı bir evde oturması. Modern ailedir.

www.felsefeogretmeni.com

C-EŞİN SEÇİLDİĞİ YERE GÖRE

www.felsefeogretmeni.com

1-Egzogami (Dıştan evlenme): Çerkezler

2-Endogami (İçten evlenme): Akraba evliliği

www.felsefeogretmeni.com

www.felsefeogretmeni.com

4.2. Eğitim Kurumu

İşlevleri ve Önemi: Genç nesillerin toplumsallaşmasını sağlamak, ortak değerleri ve kültürel mirası aktarmak, nitelikli insan gücü yetiştirmek ve toplumsal bütünleşmeyi gerçekleştirmektir.

www.felsefeogretmeni.com

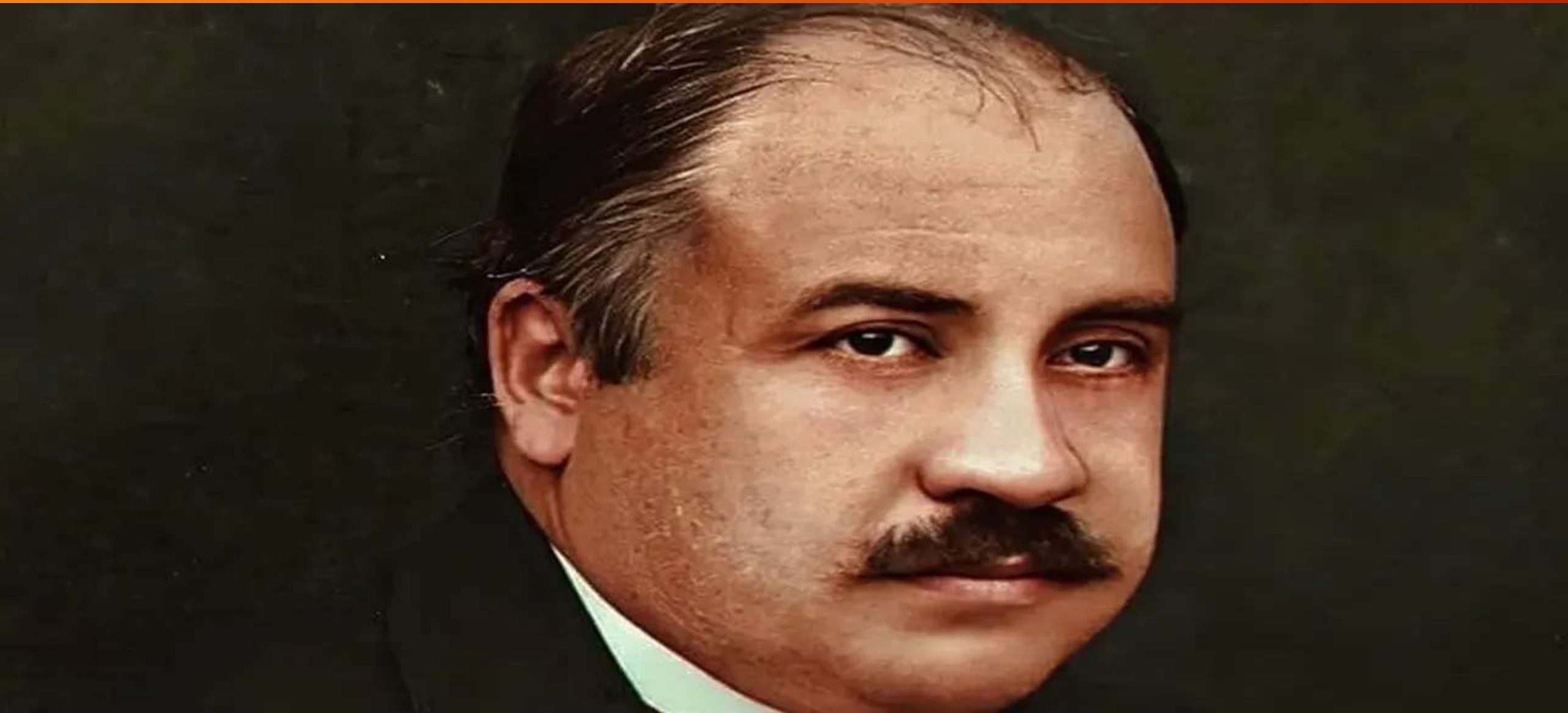
Tarihsel Gelişim: İlkel toplumlarda *informal* olan eğitim; Mezopotamya ve Mısır'da tapınaklarda elitlere yönelik başlamış, Antik Yunan'da "iyi vatandaş", İslam dünyasında medreselerle ahlaki ve ilmi temelde gelişmiş, modern dönemde ise ulus devletlerle birlikte *zorunlu, kitlesel ve standart* hâle gelmiştir.

www.felsefeogretmeni.com

Türkiye'de Eğitim ve Toplumsal Değişim:

Ziya Gökalp eğitimi ulusal birliği sağlama aracı olarak görürken; Sabahattin Bey bireysel girişimi ve adem-i merkeziyetçi modeli savunmuştur. Dezavantajlı çocukların topluma entegrasyonunda eğitim kritik rol oynamaktadır.

4.3. Din Kurumu

www.felsefeogretmeni.com

Dinin İşlevleri:

Bireysel İşlevler: Hayatın anlamlandırılması, huzur, güven, dayanma gücü ve ahlaki yaşam.

www.felsefeogretmeni.com

B-Din

-Doğaüstü güçlere, kutsal varlıklara, tanrılara inanma ve tapınma olgusudur.

1.Psikolojik İşlevleri

www.felsefeogretmeni.com

Toplumsal İşlevler: Toplumsal düzeni sağlama, adalet ve barışa katkı, birlik, beraberlik ve dayanışmayı güçlendirme.

www.sosyalogretmeni.com

2.Toplumsal İşlevleri

www.felsefeogretmeni.com

Sosyolojik Yaklaşımlar:

Emile Durkheim: Dinin toplumsal birliği sağlayan ve kolektif bilinci pekiştiren en önemli unsur olduğunu savunur.

Max Weber: Dinin (Protestan ahlakı) ekonomik sistemleri ve kapitalizmin doğuşunu şekillendirebileceğini gösterir.

Peter L. Berger: Dinin toplumsal gerçekliğini "kutsal şemsiye" kavramıyla açıklar; belirsizliği gidererek kaosun kozmosa dönüşmesini sağlar (*dışsallaştırma, nesnelleşme, içselleştirme*).

www.felsefeogretmeni.com

4.4. Ekonomi Kurumu

Temel Kavramlar ve Ögeler: Sınırsız ihtiyaçlarla sınırlı kaynaklar arasında denge kurma çabasıdır.

1)Malların nasıl üretileceği

2)Kişiler arasında nasıl bölüşüleceği

3)Kaynakların nasıl kullanıldığıyla alakalıdır.

Arz:

-Piyasa sürülen mal

www.felsefeogretmeni.com

Talep:

-Mala gösterilen rağbet

Mal:

www.felsefeogretmeni.com

-Emek ve masraf karşılığı elde edilir.

www.felsefeogretmeni.com

EKONOMİK SİSTEMLERİ

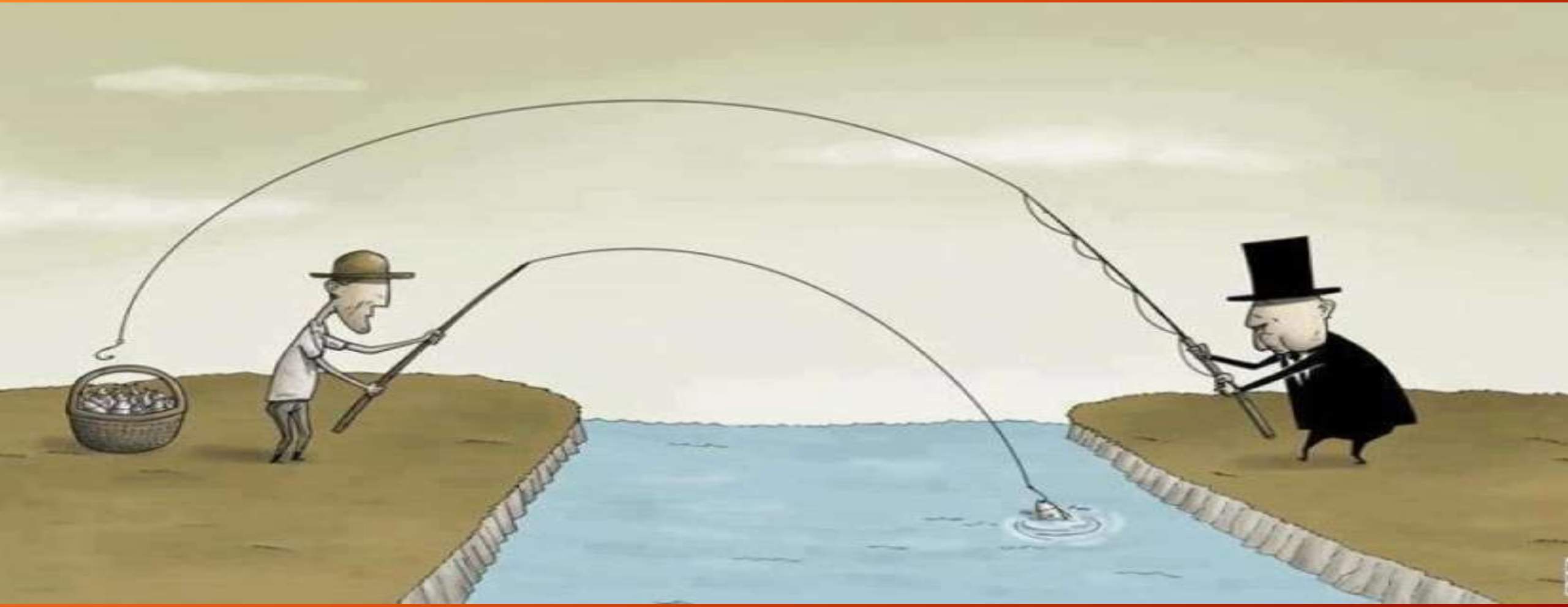
A-Kapitalist ekonomik sistem

B-Sosyalist ekonomik sistem:

C-Karma ekonomik sistem:

www.felsefeogretmeni.com

A-KAPİTALİST EKONOMİK SİSTEM

1-Kar esastır.

2-Özel mülkiyet vardır.

3-Amansız bir rekabet vardır.

www.felsefeogretmeni.com

B-SOSYALİST EKONOMİK SİSTEM:

1-Herşey devletindir. Özel mülkiyet yoktur.

2-Toplum çıkarı ön plandadır. Kar amacı ikinci plandadır.

C-KARMA EKONOMİK SİSTEM:

www.felsefeogretmeni.com

1-Kapitalist ve Sosyalist sistemin sentezidir.

www.felsefeogretmeni.com

4.5. Siyaset Kurumu

Siyaset Kurumunun İşlevi:

-Seyislik, at idare etmek, ülke yönetimi gibi anlamlara gelir.

Temel Kavramlar: *iktidar, otorite, meşruiyet, sivil toplum.*

www.felsefeogretmeni.com

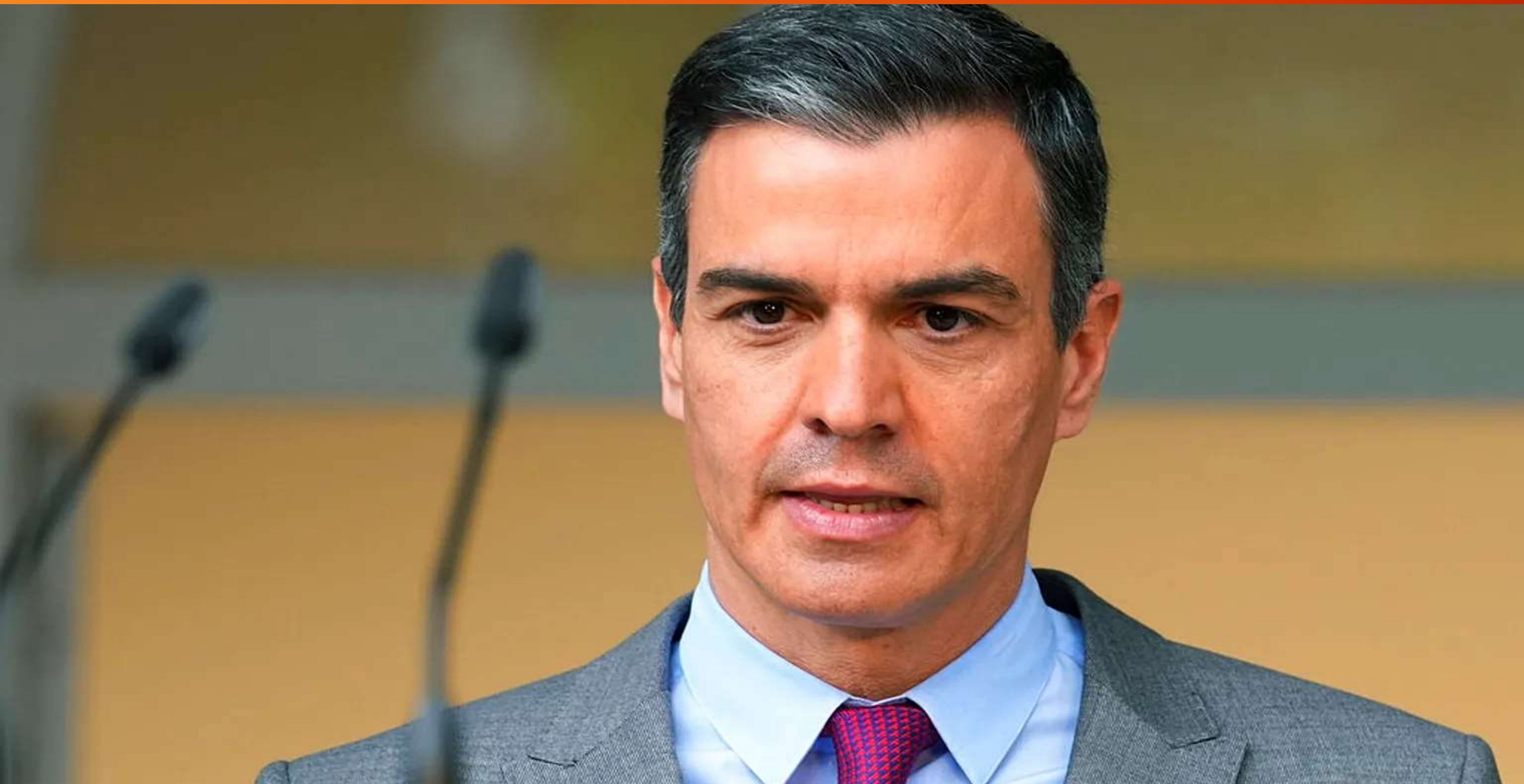
İKTİDAR: Egemenliği elinde bulunduran güç.

www.felsefeogretmeni.com

MEŞRUİYET: Siyasal etkinliklerin yasaya uygunluğudur.

www.felsefeogretmeni.com

www.felsefeogretmeni.com

SİVİL TOPLUM : Siyasi otoritenin baskısından uzak, bağımsız insanlardan oluşur.

Mesela; sendikalar, dernekler,

www.felsefeogretmeni.com

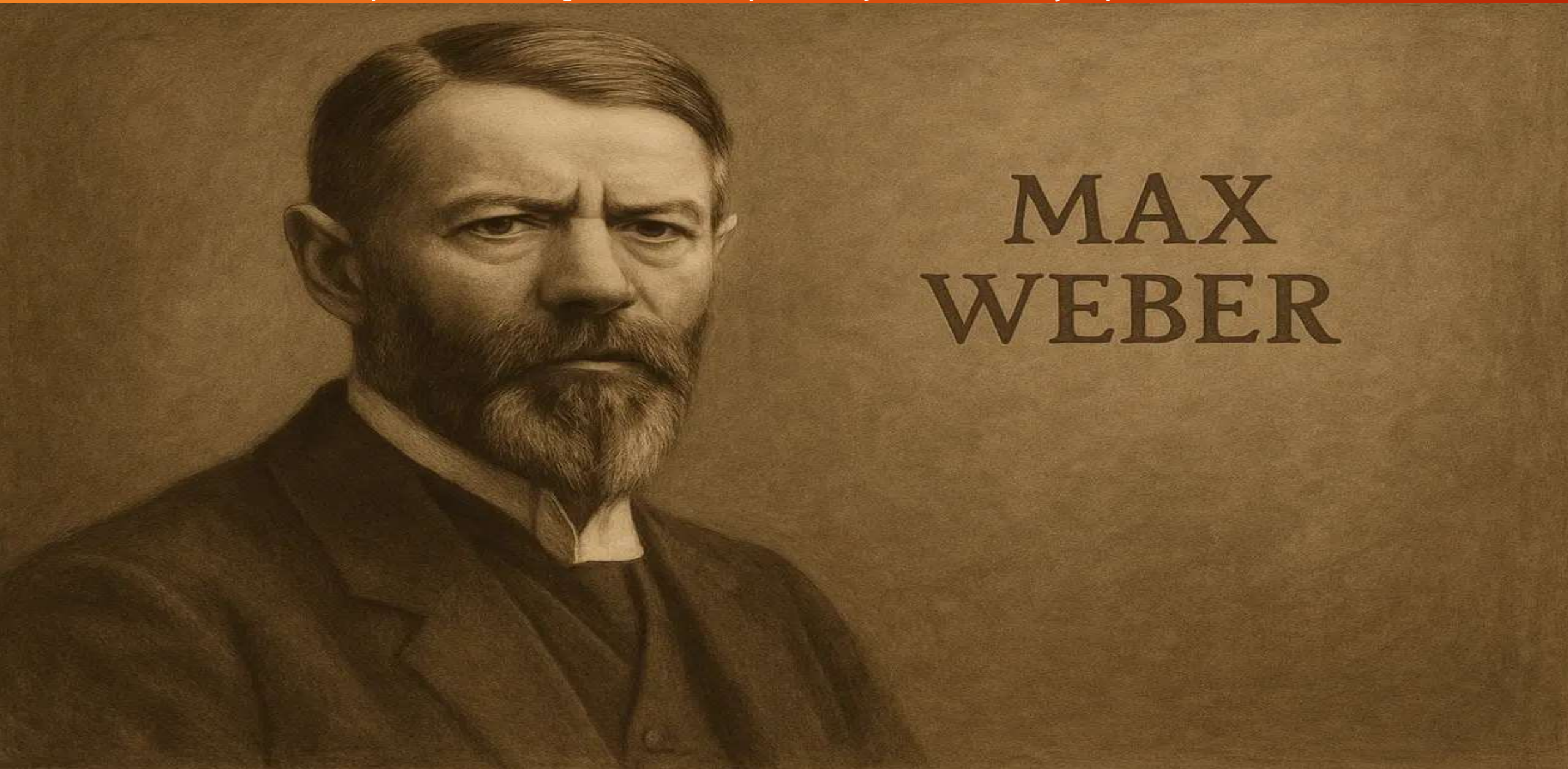
Siyasal Sistem Türleri: *Demokratik sistem* (halk iradesi, güçler ayrılığı, hukukun üstünlüğü), *otoriter sistem* (sınırlı katılım, düzen/güvenlik vurgusu) ve *totaliter sistem* (tek parti, resmi ideoloji, her alana müdahale).

www.felsefeogretmeni.com

Siyaset Sosyolojisi Kuramları:

Max Weber: Otoriteyi karizmatik, geleneksel ve yasal-rasyonel olarak üçe ayırır.

1-Karizmatik Egemenlik:

2-Geleneksel Egemenlik :

www.felsefeogretmeni.com

www.felsefeogretmeni.com

3-Yasal ve Rasyonel Egemenlik:

Seçim yoluyla, halk tarafından kurulan egemenliktir.

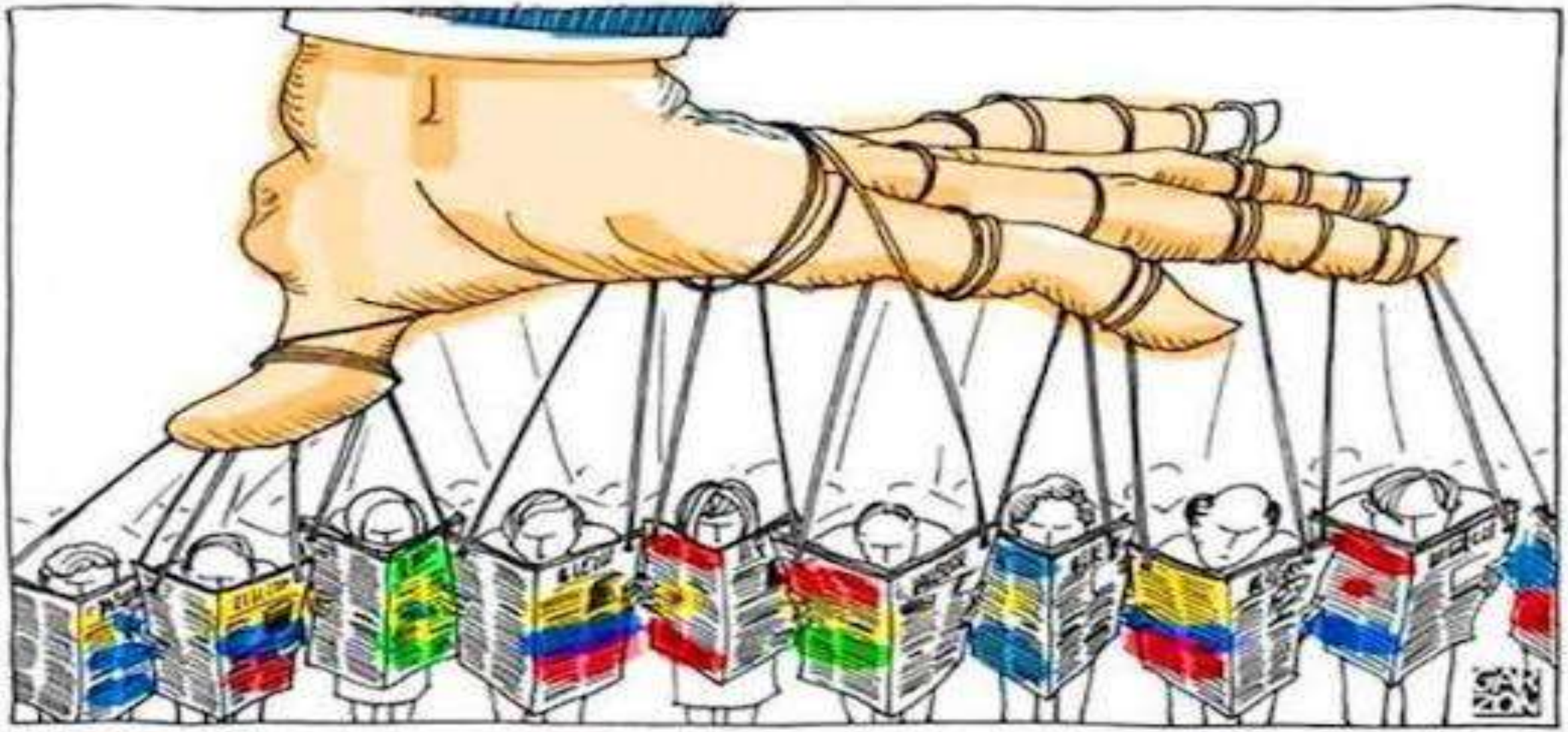
www.felsefeogretmeni.com

Robert Michels (Oligarşinin Tunç Kanunu):
En demokratik örgütlerin bile zamanla dar bir kadronun kontrolüne girerek oligarşikleşeceğini savunur.

www.felsefeogretmeni.com

Antonio Gramsci (Hegemonya):
Egemen sınıfın toplumu sadece zorla değil, kültürel ve ideolojik rıza üreterek yönettiğini belirtir.

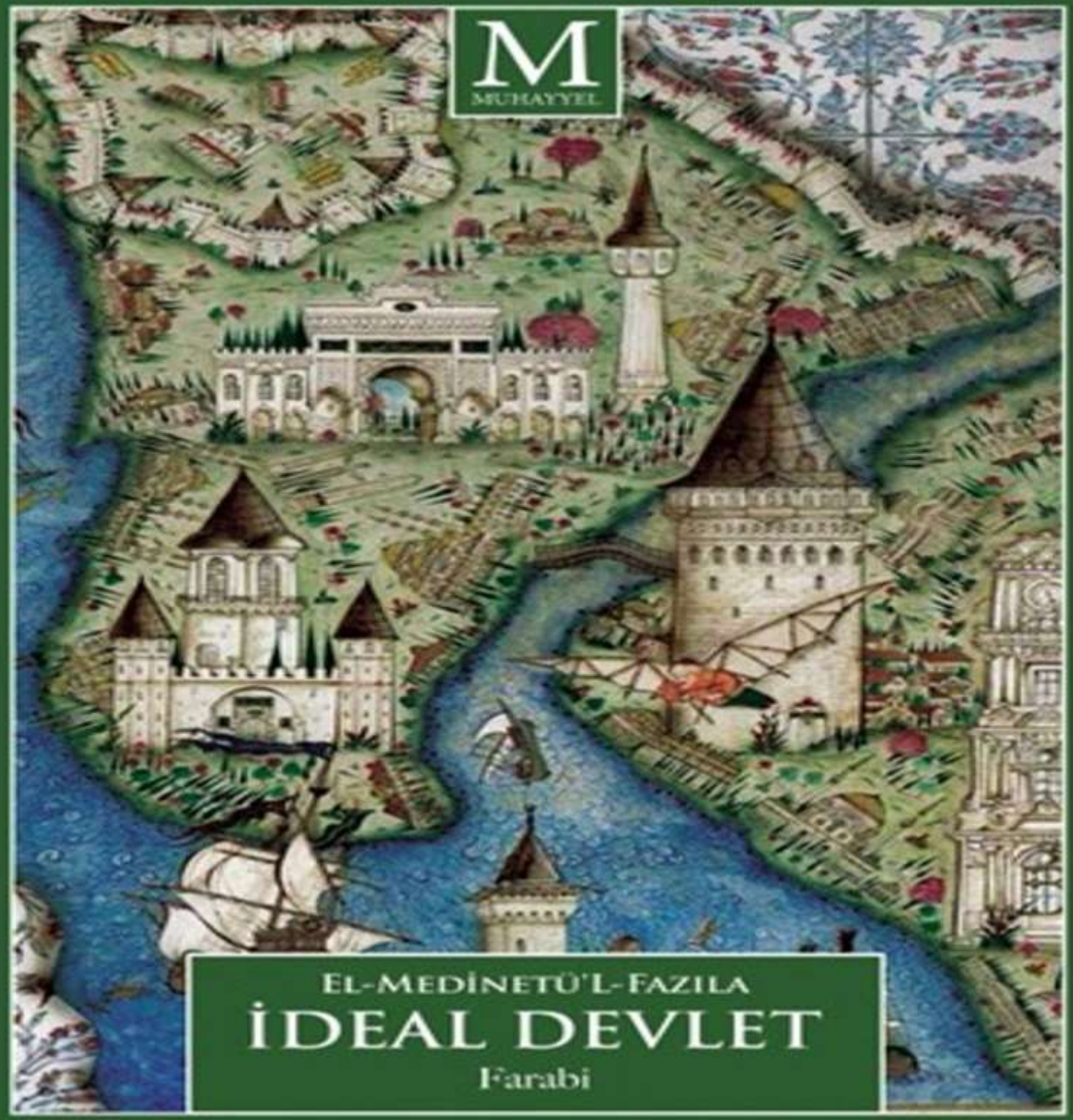

www.felsefeogretmeni.com

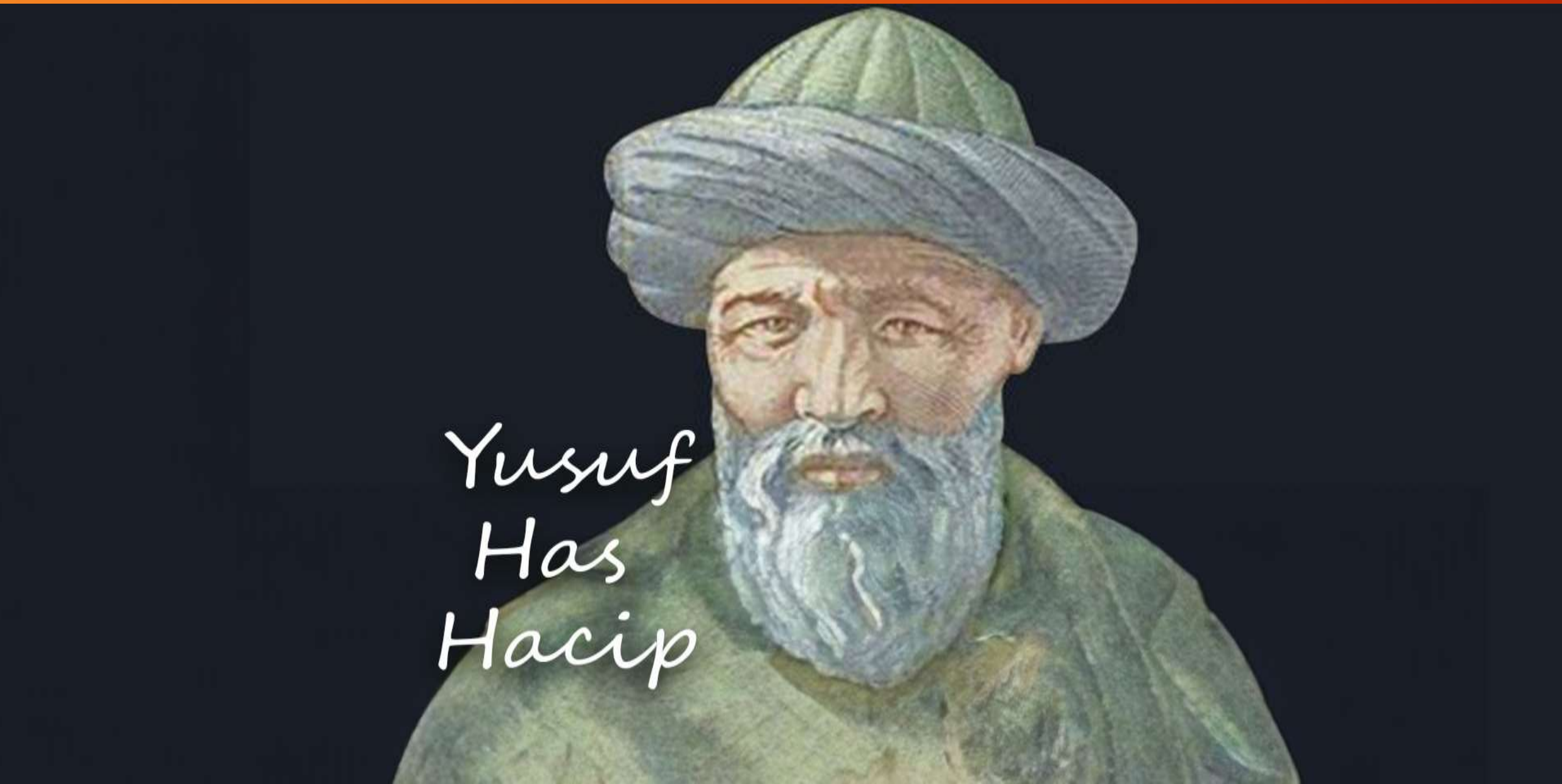
Ziya Gökalp: Millî egemenlik için devletin "halka doğru" gitmesi gerektiğini savunur.

Türk-İslam Siyaset Düşüncesinde Adalet:
Adalet devletin temelidir (*Adalet Dairesi*).
Farabi (*el-Medînetü'l-Fâzıla*),

Yusuf Has Hacib (*Kutadgu Bilig* - Kün-Toğdı adaleti temsil eder)

www.felsefeogretmeni.com

İbn Haldun (*Mukaddime*) adaletin bozulmasının devletin çöküşüne yol açacağını vurgulamıştır.

www.felsefeogretmeni.com

4.6. Toplumsal Kurumlar Arasındaki İlişkiler

Toplumsal kurumlar (aile, eğitim, din, ekonomi, siyaset) birbirleriyle etkileşim içinde işleyen bir bütün oluşturur. Bir kurumdaki aksaklık (örneğin ailenin işlevini yitirmesi) diğer tüm kurumları ve genel toplumsal düzeni doğrudan etkiler.

www.felsefeogretmeni.com